

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Sarah Vaughan
ANATOMY OF A SCANDAL

Copyright © Sarah Vaughan, 2018
Translation Copyright © 2021 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04011-1

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

SARA VON
ANATOMIJA
SKANDALA

Preveo Vladan Stojanović

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2021.

*Njemu... potrebni su krivci. I zato je pronašao ljude koji su krivi.
Mada, može biti, ne za ono za šta su optuženi.*

Hilari Mantel, *Leševe na videlo**

* Hilari Mantel, *Leševe na videlo*, Čarobna knjiga, Beograd 2012. (Prim. lekt.)

KEJT

2. decembar 2016.

Jedan

Bacila sam periku na sto. Ličila je na nasukanu meduzu. Van sudnice prema ovom izuzetno važnom delu garderobe odnosila sam se nemarno. Ukazujem mu suprotno od onog što bi trebalo da priziva – poštovanje. Želim da ručno rađeni predmet od konjske dlake, vredan više od šest stotina funti, preko noći ostari, da stekne ozbiljnost, koja mi, kako ponekad strahujem, nedostaje. Želim da linija kose požuti od višegodišnjeg znojenja, a da se zategnute kremaste kovrdže opuste i posive od prašine. Moja perika, devetnaest godina nakon stupanja u advokatsku komoru, još upućuje na savesnu novu devojkicu – umesto na nešto što se mnogo češće nasleđuje od oca nego od majke. Takvu periku sam želela – onu koja odaje patinu tradicije, privilegovanosti i starosti.

Izula sam crne kožne cipele sa zlatnim gajtanom na prednjem delu, poslednju modu iz doba regentstva, deo ceremonijalne odežde razvodnika Parlamenta ili pripadnice advokatske komore koja voli istorijsku koještariju i uživa u ponekad smešnoj tradiciji. Skupe cipele su važan modni detalj. Dok razgovaramo s kolegama ili klijentima, sa sudskim poslužiteljima i policijom, svi povremeno obaramo glavu da ne bismo delovali preterano agresivno. Ko god vidi moje cipele, shvati da ima posla s nekim ko se razume u finese ljudske psihologije pune začkoljica

i ko ozbiljno shvata sebe. Vidi ženu koja se odeva kao neko ko veruje da će pobediti.

Znate, volim da se uživim u ulogu, da sve radim po propisu. Ženski članovi komore mogu da nose okovratnik – pamučnu traku obrubljenu čipkom, koja služi kao portikla – lažni prednji deo odežde, što pokriva samo vrat i košta tridesetak funti. Ili mogu da se odevaju kao ja, u belu tuniku s okovratnikom što se pričvršćuje dugmadima spređa i pozadi. Manžetne. Sako od crne vune i suknju ili pantalone, i – u zavisnosti od uspešnosti i prestiža – halju od crne vune ili vune i svile.

Trenutno ne nosim sve to. Odbacila sam deo svog kostima u svlačionici Bejlja. Skinula sam odeždu. Otkopčala sam okovratnik i manžetne, raspustila sam plavu kosu srednje dužine – koju u sudnici vezujem u knjiski rep. Izgledam malo aljkavo.

Bez odežde sam ženstvenija. Znam da izgledam aseksualno s perikom i naočarima debelog okvira. Zsigurno nisam privlačna – iako veliki broj ljudi zapaža moje istaknute jagodice, koje su se pojavile u dvadesetim. Odonda su se izoštrile i očvrsle, baš kao i moj karakter.

Bez perike više ličim na sebe. Bliža sam sebi onakvoj kakva sam u srcu, a ne onakvoj kakva sam na sudu ili u bilo kojoj prethodnoj inkarnaciji moje ličnosti. Ja sam Kejt Vudkroft, savetnica krune*, advokat za krivične slučajeve, pripadnica jedne od četiri advokatske komore, Iner templa**, izuzetno iskusan specijalista u gonjenju seksualnih zločina. Četrdesetdvođodišnjakinja, razvedena, sama, bez dece. Zaronila sam lice u šake i ispustila dug zvuk olakšanja. Na trenutak sam poželela da se opustim. Ne vredi. Ne da mi se. Imam mali ekcem na zglobu. Mažem ga kremom E45. Borim se sa željom da ga počešem. Da počešem nezadovoljstvo vlastitim životom.

Umesto toga uprla sam pogled u visoku tavanicu mojih odaja, smeštenih u oazi mira, u samom srcu Londona. Osamnaesti vek, visoka tavanica, pozlata, gipsani ukrasi i pogled – kroz visoke prozore s mnogo

* Titula koju dobijaju pravnici, priznati majstori svog zanata. Smatraju se vodećim ličnostima u svojim pravnim oblastima. Obično se bave složenijim slučajevima, koji zahtevaju viši nivo pravnog umeća. (Prim. prev.)

** Jedna od četiri advokatske komore u Londonu. (Prim. prev.)

okana – na unutrašnje dvorište Iner templa i okruglu dvanaestovekovnu Templarsku crkvu.

Ovo je moj svet. Starinski, nesavremen, privilegovan, ekskluzivan. Predstavlja sve što bi trebalo da mrzim, što je u normalnim prilikama i slučaj. A ipak ga volim. Volim ga zbog svega – skupine zgrada na obodu Sitija, koje se spuštaju ka reci zaklonjene od vreve Stranda, pompe i hijerarhije, statusa, istorije i tradicije – za čije postojanje nekada nisam znala. Niti sam verovala da ikad mogu postati predmet mojih stremljenja. I sve ovo pokazuje koliko daleko sam dogurala.

Zbog toga, kad god pazarim kapučino a nisam s kolegama, ćušnem vrelu čokoladu – s nekoliko kesica šećera – devojci skoturenoj na ulazu u Strand. Većina ljudi je ne primećuje. Beskućnici umeju da budu nevidljivi, ili smo se mi izveštili u neprimećivanju njihove muke – skrećemo pogled s njihovih vreća za spavanje boje zemlje, sivih lica i štokave kose, tela uvučenih u preširoke džempere i njihovih jednako tanušnih lovačkih pasa, dok žurimo ka zavodljivom sjaju Kovent gardena ili kulturnim uzbuđenjima Saut Benka.

Posle dovoljno dugog muvanja po bilo kom sudu, uvidećete koliko život ume da bude nesiguran, koliko brzo može da se uruši ukoliko donesete pogrešnu odluku, ako, makar na jedan kobni delić sekunde, postupite nezakonito. Ili, dabome, ukoliko ste siromašni i ako prekršite zakon. Zato što su sudovi, kao i bolnice, magnet za one koji od samog početka vode tegoban život, koji biraju pogrešne ljude ili partnere i toliko se zaglibe u lošoj sreći da izgube moralni kompas. Bogati su otporniji na životne nedaće. Pogledajte samo slučajeve izbegavanja poreza – ili pronevere, kako ih zovu, i pomislite kako prolaze oni prekršioc i koji nemaju umešne računovođe. Loša sreća – ili manjak oštroumnosti – po svoj prilici mnogo ređe pogađa bogate od siromašnih.

Uh, loše sam raspoložena. U takvom sam stanju kad god počnem da razmišljam kao student političar. Uglavnom ne govorim o svojoj sklonosti da čitam *Gardijan*. Mogla bih zasmetati tradicionalno orijentisanim kolegama u komori, podstaći žustre rasprave na zvaničnim večerama, na kojima poslužuju hranu kakvu obično dobijate na svadbama – piletinu ili sirovog lososa – i jednako osrednja vina. Mnogo je više diplomatski ograničiti se na prenošenje glasina iz pravničkog miljea: koji savetnici

krune imaju tako malo posla da se prijavljuju da budu sudije Kraljevskog suda, ko će odenuti svilu, ko je izgubio prisebnost u komunikaciji sa sudskim poslužiteljem. Umem da vodim takve razgovore razmišljajući o teretu obaveza, brinući privatne brige ili čak planirajući sutrašnju večeru. Posle devetnaest godina uklopila sam se. Izveštala sam se u tome.

Ali u svetinji svojih odaja pokatkad sam mogla da dam sebi oduška. Istina, samo nakratko. Stoga bih, samo na minut, zaronila lice u šake na veličanstvenom stolu od mahagonija, čvrsto zažmurila i snažno stisnula prste. Videla bih zvezde, bele tačkice što remete tamu i sijaju jarko kao dijamanti na prstenu koji sam sama kupila – zato što niko nije hteo da mi ga kupi. Bolje je gledati ih nego kapitulirati pred suzama.

Upravo sam izgubila slučaj. Neuspeh me je pekao, iako sam znala da ću do ponedeljka prevladati osećaj poraza, da ću krenuti dalje, u pravcu drugih slučajeva i drugih klijenata koje ću zastupati. To mi se nije često dešavalo i nisam o tome govorila zato što volim da pobeđujem. Pa, svi to volimo. To je prirodno. Pobede su nam potrebne da bi obezbedile nastavak blistave karijere. I naš konkurentski ustrojeni sudski sistem funkcioniše na taj način.

Sećam se da sam to saznanje doživela kao veliki šok kad sam se prvi put suočila s njim na obuci za prijem u komoru. Zakoračila sam u svet prava nadahnuta visokim idealima – neke sam i zadržala, nisam postala preterano cinična – ali nisam očekivala da mi to bude saopšteno tako brutalnim rečima.

„Istina je varljiva. Ispravno ili ne, potraga za istinom nije baš glavni cilj konkurentski nastrojene advokature“, rekao je savetnik krune Džastin Karu nama, žutokljunim dvadesetogodišnjacima, tek pristiglim iz Oksforda, Kembriđža, Durama i Bristola. Suština advokature je da budete ubedljiviji od protivnika, nastavio je. Pobeđićete ukoliko spretnije izlažete argumente, čak i ako druga strana raspolaže obiljem dokaza. A sve se vrti oko pobeđivanja, naravno.

Ali ponekad gubite, uprkos veštini ubeđivanja, meni se to bez izuzetka dešavalo ako bi se svedok pokazao kao nepouzdan, ukoliko bi omanuo u predstavljanju dokaza, ako bi se njegova priča, pri unakrsnom ispitivanju, razvezala kao klupko vunice u šapama mačeta – i

postala gomila protivrečnih iskaza, koji su se samo još više mrsili kad bi se neka nit povukla.

To mi se danas desilo u Batlerovom slučaju, silovanju zamagljenom nasiljem u porodici – Ted Batler i Stejsi Gibons su četiri godine živeli zajedno. On ju je većinu tog vremena tukao.

Od samog početka sam znala da nemamo velike šanse. Porotnici rado osuđuju silovatelje zlostavljače, arhetipske bauke iz mračnih sokaka, ali kad su u pitanju silovanja u vezi, najčešće kažu da nisu načisto, hvala lepo.

Porotnici, uopšteno govoreći, pravilno prosuđuju, ali u ovom slučaju to nisu učinili. Ponekad pomislim da su zaglavljani u viktorijanskom dobu, ona je tvoja supruga, ili zakonita životna saputnica, a ono što se dešava iza zatvorenih vrata vašeg doma predstavlja domen potpune privatnosti. I pošteno govoreći, postoji nešto prilično gnusno kod takvog uplitanja u intimni život parova, kod slušanja detaljnih opisa onog što ona nosi u postelji – prevelike majice s kratkim rukavima iz najvećeg lanca samoposluga – ili toga da on uvek uživa u cigareti posle seksa, i pored toga što je ona astmatičarka, a on zna da joj dim ispunjava bolesna pluća. U takvim trenucima razmišljam o znatizeljnicima koji sede na balkonu, zašto su došli da posmatraju ovu tužnu, žalosnu dramu? Možda im je zanimljivija od televizijskih sapunica zato što se ovde radi o pravim ljudima, a svedok ispušta prave jecaje. Dobro je što radoznalci s balkona ne mogu da je vide, zaklonjena je od njihovih pogleda paravanom, pa ne mora da gleda navodnog napadača – tipa debelog vrata, sa svinjskim očicama, u jeftinom odelu sa crnom košuljom i kravatom, nasilnika koji se trudi da izgleda pristojno, mršteći se na optuženičkoj klupi iza neprobojnog stakla.

Takva procedura stoga redovno budi nedolična i ljigava osećanja. Postavljam pitanja – koja se tiču najintimnijih, najstrašnijih trenutaka koje je Stejsi ikad osetila – svesna svoje navalentnosti, zato što duboko u sebi još želim da doprem do istine, uprkos onome što mi je rekao ugledni savetnik krune pre mnogo godina na obuci.

Advokat odbrane je tada pomenuo pornografiju. Ta prilika mu se ukazala zato što je uspešno iskoristio činjenicu da postoji paralela između scene na DVD-ju na njihovom noćnom stočiću s događajima u

spavaćoj sobi. „Da li je moguće“, zapitao se moj učeni prijatelj Rupert Flečer svojim dubokim, ubedljivim baritonom, „da je to bila samo seksualna igra, koje se ona danas pomalo stidi? Podeljena fantazija, koja je po njenom mišljenju otišla malo predaleko? DVD prikazuje svezanu ženu baš kao što je bila gospođica Gibons. Da li je moguće da je Ted Batler u trenutku penetracije verovao da Stejsi Gibons sledi fantaziju o kojoj su pre toga razgovarali, da ona samo glumi, svojevotjno, u skladu s prethodno izrečenim pristankom.“

Nastavio je da prepričava scene sa DVD-ja, zatim je pomenuo njenu tekstualnu poruku u kojoj je priznala: „Napalila sam se.“ Videla sam drhtaj gađenja na licima nekolicine porotnika – kod žene u podmaklom zreom dobu, otmeno obučene za sudnicu, koja je verovatno mislila da će sedeti u poroti na suđenju zbog provale ili ubistva i koja je ovaj slučaj posmatrala budnim i otvorenim očima. Znala sam da njene simpatije prema Stejsi kopne brže od prolećnog snega.

„Fantazirali ste o vezivanju, zar ne?“, rekao je Rupert. „Poslali ste tekstualnu poruku ljubavniku u kojoj ste mu dali do znanja da biste želeli da probate tako nešto.“

Sačekao je da prođe jedan otkucaj srca, omogućivši Stejsinim jecajima da ispune sudnicu bez prozora. „Da“, izrekla je prigušeno priznanje – i od tog trenutka više nije bilo važno što je Ted zamalo nije ugušio dok ju je silovao ili što je imala modrice na zglobovima, stečene naporima da se oslobodi, ožiljke od grubog konopca, koje je dalekovido snimila ajfonom. Od tog trenutka čitav slučaj nepovratno je krenuo nizbrdo.

Sipala sam čašu viskija iz kristalne boce na komodi. Retko pijem alkohol na poslu, ali ovaj dan je bio dug. Pet sati je odavno prošlo. Spuštao se mrak – meke nijanse breskve i zlata osvetljavale su oblake, naglašavajući lepotu unutrašnjeg dvorišta – a ja sam oduvek mislila da je uživanje u alkoholu dozvoljeno kad se smrkne. Najkvalitetniji viski iz jednog bureta milovao mi je nepca i zagrevao utrobu. Pitala sam se da li Rupert slavi u vinskom baru preko puta Visokog suda. Po modricama, ožiljcima, tragovima gušenja i poganom smešku na licu njegovog klijenta posle izricanja presude morao je znati da je ovaj kriv kao sam đavo. Ali pobeda je pobeda. Ipak, imala bih dovoljno pristojnosti da se uzdržim od likovanja da sam bila na njegovom mestu, da ne govorimo

o kupovini boce skupog vina da bih proslavila trijumf s pomoćnikom. Ja pak pokušavam da ne zastupam osumnjičene u takvim slučajevima. Ne želim da prljam savest zastupajući one koje smatram krivim, iako advokati koji rade i jedno i drugo uživaju veći ugled. Zbog toga više volim da zastupam optužbu.

Zato što sam ja, znate, na strani istine, a ne samo na strani pobjednika – i zato što, kad verujem svedoku, to smatram dovoljnim dokazom za pokretanje slučaja. I zbog toga želim da pobedim. Ne samo zarad pobjede, već zato što sam na strani svake Stejsi Gibons ovog sveta i na strani onih čiji slučajevi su jasniji i brutalniji: šestogodišnjakinje koju je silovao njen deda, jedanaestogodišnjakinje koju je više puta zlostavljao starešina izviđača, učenice primorane na oralni seks kad je kasno noću pogrešila i krenula sama kući. Da, pogotovo zbog nje. Krivični sudovi insistiraju na visokom nivou dokaza, traže da zločin bude dokazan tako da ne podleže sumnji, da ne zavisi od ravnoteže verovatnoća. I teret dokazivanja pada na pleća suda. I zato je Ted Batler danas oslobođen. Seme sumnje je posejano, ta hipotetična mogućnost koju je Rupert dočarao svojim slatkim glasom. Porotnici su presudili da je Stejsi, naviknuta na pomalo grublje postupanje, prihvatila nasilni seks i da je odlučila da ode u policiju tek posle dve nedelje, kad je otkrila da je Ted vara. Izgleda da im nije pala na pamet mogućnost da je bila istraumirana i posramljena, da se bojala da će biti mrcvarena na sudu na kom joj neće verovati.

Još jednom sam napunila tešku kristalnu čašu i sipala malo vode. Dve čaše su moja granica. Nikad je ne prelazim. Disciplinovana sam. Moram biti, pošto znam da će mi mozak zaribati ako je pređem. Možda je vreme da pođem kući – ali mi se pomisao na povratak u uredni dvosobni stan nije činila privlačnom. Obično sam uživala u samoći. Preoštro zastupam svoje stavove da bih bila u vezi. Znam kakva sam. Suviše sam posesivna kad je reč o prostoru, preterano sebična, previše svadljiva. Uživam u samoći, tačnije – ne želim da vodim računa o bilo čijim potrebama kad mi mozak grozničavo radi dok pripremam slučaj ili dok sam izmoždena na kraju rada na nekom od njih. Ali kad izgubim slučaj, zazirem od bliske, poznate tišine. Tada ne želim da budem sama, da razmišljam o profesionalnim i ličnim manjkavostima, već običavam da ostanem do kasno na poslu. Moja lampa nastavlja da gori nakon što

kolege s porodicama odavno napuste zgradu. Tragam za istinom u gomilama papira i skiciram put koji će me odvesti do pobeđe.

Večeras slušam kako đonovi mojih kolega trupkaju po osamnaestovekovnim drvenim stepenicama. Daleki smeh stiže do mene u naletima. Početak je decembra, božićna gužva se zahuktava. Opšte olakšanje zbog kraja duge radne nedelje, pošto je petak večer, gotovo je opipljivo. Neću se pridružiti kolegama u pabu. Složila sam facu, kako bi moja majka rekla, i dovoljno sam glumila za ovaj dan. Ne želim da me kolege teše, da mi govore kako ima i drugih slučajeva za borbu, da svako ko se petlja s nasiljem u porodici ima dobre izgleda na neuspjeh. Ne želim da se slabašno osmehujem dok sam u sebi izbačena iz koloseka, ne želim da moj gnev truje atmosferu. Ričard će biti tamo, moj nekadašnji mentor, povremeni ljubavnik – sve ređe otkad je njegova supruga Felisiti doznala za nas, a ja ne želim da čačkam mečku, a još manje da mu rasturam brak. Ne želim da me sažaljeva.

Neko je oštro pokucao na vratima, odsečno rata-tata-ta pripadalo je jedinoj osobi čije društvo sam mogla da podnesem u ovom trenutku. Brajan Tejlor, moj službenik u svih devetnaest godina provedenih u Swift kortu 1. Čovek sa četrdesetogodišnjim radnim iskustvom i britkijim umom i boljim uvidom u ljudsku psihologiju od velikog broja pravnika s kojima je saradivao. Oštro poznavanje ljudske prirode i duboka, nepokolebljiva moralnost stajali su iza glatke prosede kose, uredno zakopčanog odela i kočopernog „gospođice“ – zato što je istrajavao u poštovanju hijerarhije, makar u kancelariji. I nije imao običaj da govori o privatnom životu. Tek posle četiri godine saznala sam da ga je napustila žena. Još toliko vremena je prošlo pre nego što sam saznala da ga je ostavila zbog druge žene.

„Mislilo sam da ćeš još biti ovde.“ Gurnuo je glavu u kancelariju. „Čuo sam za slučaj Batler.“ Čutke je posmatrao praznu čašu za viski i kristalnu bocu.

Odgovorila sam nerazumljivim mrmljanjem, koje je više ličilo na režanje.

Stajao je ispred mog stola s rukama na leđima, opušten i samouveren. Čekao je odgovarajući trenutak da prospe neki biser mudrosti. Prihvatila

sam njegovu igru. Zavalila sam se u stolicu. Malo sam se oraspoložila, uprkos svemu.

„Potrebno ti je nešto sočno. Nešto krupno.“

„To mi reci.“ Vazduh je napuštao moje telo. Laknulo mi je zato što postoji neko ko me tako dobro poznaje i ko bez ustezanja govori o mojoj ambiciji.

„Potrebno ti je“, nastavio je, lukavo me posmatrajući, tamne oči su mu blistale od uzbuđenja zbog obećavajućeg slučaja, „nešto što će te podići na viši nivo. Nešto što će ostaviti velikog traga u tvojoj karijeri.“

Držao je nešto u ruci. Znala sam da drži. Svi slučajevi se od 2015. godine dostavljaju elektronskim putem. Prestali su da ih isporučuju vezane tamnoružičastom trakom, kao debela *billet doux**. Ali Brajan zna da više od elektronski dostavljenih slučajeva volim da čitam prave dokumente, da preturam po gomilama papira po kojima mogu da pišem beleške, podvlačim i lepim fluorescentne papiriće dok ne stvorim mapu koja mi pomaže u pripremi suđenja.

Uvek mi je štampao dokumente. Predstavljali su najslađa pisma, isporučivana s mađioničarskom teatralnošću.

„Nekim čudom imam slučaj kakav ti je neophodan.“

* Ljubavna pisma. (Prim. prev.)

SOFI

21. oktobar 2016.

Dva

Sofi nikad nije razmišljala o svom suprugu kao o lažovu.

Znala je da je licemeran, o da. Spremnost da bude štedljiv u istini bila je sastavni deo njegove profesije. Moglo bi se reći da je to bio neophodan preduslov za položaj ministra u vladi.

Ali nije ni sanjala da će lagati nju. Ili bolje reći – nije ni sanjala da vodi život o kom ništa nije znala, da ima tajnu koja će eksplodirati ispod njenog s ljubavlju održavanog sveta i koja će ga zauvek uništiti.

Gledala ga je tog petka, dok je vodio decu u školu, s toliko ljubavi da je zastala na stepeništu samo da bi upila sliku njih troje uokvirenu ulaznim vratima. Džejms se okrenuo da je pozdravi, podigao je levicu da bi joj mahnuo kao političar. Nekada se podsmevala tom gestu, koji je postao instinktivan. Desnicom je milovao Finovu glavu. Njihov sin, sa šiškama preko očiju i čarapama oko članka, kao i uvek vukao je noge po pločicama, nevoljan da krene. Emili, njegova starija sestra, proturila je glavu napolje, devetogodišnjakinja rešena da ne zakasni.

„Pa, onda zdravo“, oglasio se njen suprug. Jesenje sunce osvetlilo je njegovu još momačku frizuru. Opisalo je oreol oko njega, naglašavajući njegovih sto devedeset centimetara visine.

„Zdravo, mama“, povikala je ćerka i strčala niz stepenice.

Anatomija skandala

„Zdravo, mamice.“ Fin je isturio donju usnu i pocrveneo, zatečen promenom rutine – otac ga je vodio u školu.

„Idemo, mali čoveče.“ Džejs ga je izveo iz kuće – kompetentan, čak autoritativan. Pomalo je zazirala od činjenice da je njegov zapovednički stav i dalje smatrala privlačnim. Osmehnulo se svom dečaćiću. Čitavo lice mu je smekšalo, pošto je Fin bio njegova slaba tačka: „Znaš da će ti tamo biti lepo.“

Prebacio je ruku preko sinovljevih ramena. Poveo ga je po njihovom urednom istočnolondonskom vrtu s lavandom, u kom su se lovori uzdizali kao stražari oko staze. Udaljavali su se od nje i zakoračili na ulicu.

Moja porodica, pomislila je, posmatrajući odlazak savršenog trija – njena devojčica, mršavih nogu i razmahanog konjskog repa, trčala je ispred oca i brata spremna da zagrlji dan, njen dečaćić držao je oca za ruku, gledao ga s bestidnim obožavanjem, prirodnim za šestogodišnjaka. Sličnost između muškarca i dečaka – zato što je Fin bio minijaturna verzija oca – samo je povećavala njenu ljubav. Imam predivnog dečaka i predivnog muškarca, pomislila je dok je posmatrala Džejsova široka ramena – ramena nekadašnjeg veslača – i čekala, nadajući se da će se okrenuti da bi joj se osmehnulo. Čekala je zato što nikad nije razvila imunitet prema njegovoj harizmi.

To se, naravno, nije dogodilo. Posmatrala ih je dok nisu nestali s vidika. Najdragoceniji ljudi u njenom svetu.

Njen svet se srušio u 20.43. Džejs je kasnio. To je bio drugi petak, onaj u kom je primao ljude u sjajno osvetljenoj seoskoj kući, duboko u svojoj izbornoj jedinici u Sariju.

Odsedali su u njoj svakog vikenda otkad je prvi put izabran u Parlament. Odlazili su u hladnu, vlažnu seosku zgradu, u kojoj se nikad nisu osećali kao kod kuće, uprkos pozamašnim radovima na obnovi. Posle drugih izbora laknulo im je. Mogli su da prestanu da se pretvaraju da je Terlsdon mesto u kom žele da provedu polovinu nedelje. Leti je tamo bilo lepo, kako da ne, ali zimi je bilo turobno. Zurila je u golo drveće okućnice dok je Džejs obilazio birače, i pokušavala da primiri

decu, naviknutu na grad i željnu vreve i zabave u njihovoj pravoj kući u Nort Kenzingtonu.

Sada su odlazili tamo jednom mesečno. Džejms je odlazio u petak, radi sastanaka, svake druge nedelje. Dva sata u petak po podne. Obećao je da će krenuti do šest.

Dobio je vozača otkad je postao mlađi ministar. Trebalo je da stigne do pola osam – ako mu saobraćaj dozvoli. Dogovorili su večeru s prijateljima. Pa, poslužila se izrazom *prijatelji*. Met Frisk je bio još jedan mlađi ministar, agresivno ambiciozan, na način koji se nije uklapao u njihov pogled na svet, u kom je uspeh smatran neizbežnim, ali se gola ambicija smatrala vulgarnom. Međutim, Eli i on su bili bliski susedi, pa više nije mogla da odlaže susret s njima.

Rekli su da će stići oko osam i petnaest. Sad je osam i deset – gde bi on mogao biti? Oktobarsko veče prikradalo se kroz prozore s mnogo okana, crnilo umekšano sjajem uličnih svetiljki. Jesen se uvlačila u kuću. Volela je ovo doba godine. Podsećalo ju je na nove početke, na doba kad je, svežija i veselija nego sad, mislila o novim svetovima koji su se otvarali pred njom, trčala po lišću Krajst čerč medoua. Htela je da se skrasi otkad je dobila decu. Želela je da sedi pored vatre u kaminu, da peče kestenje, da brzo šeta i kuva za više osoba. Ali jesenja noć je bila puna obećanja. Koraci su odjekivali po trotoaru. Razlegao se zavodljivi ženski smeh. Dublji glas je mrmljao. Nije bio Džejmsov. Koraci su se dizali i spuštali, utihnuli su.

Pritisnula je dugme za ponovni poziv. Njegov mobilni je zazvonio. Prebačena je na govornu poštu. Udarila je po glatkoj površini telefona – potresena gubitkom inače čvrste samokontrole. Strepnja joj je pustošila utrobu. Na trenutak se vratila u ledenu spavaonicu koledža u Oksfordu. Vetar je zviždao dok je čekala da zazvoni javni telefon. Saosećajni izraz na licu portira koledža. Njen ledeni strah – tako snažan u poslednjoj nedelji prvog semestra – da će se nešto grozno desiti. Imala je osamnaest godina. Još onda je želela da je on nazove.

Osam i četrnaest. Pokušala je opet, iako je mrzela sebe zbog toga. Odmah je prebačena na sekretaricu. Uklonila je nepostojeću nit s odeće, poređala narukvice i kritički odmerila nokte – uredno skraćeni, bez laka, za razliku od Elinih blistavih i glatkih.

Anatomija skandala

Koraci na stepenicama. Dečji glas je upitao: „Da li se tata vratio?“

„Nije – vrati se u krevet.“ Zvučala je grublje nego što je želela.

Emili ju je posmatrala s podignutom obrvom.

„Samo se vrati u krevet, dušice“, dodala je. Glas joj je omekšao dok je vodila ćerku uz stepenice. Srce joj je brže zakucalo kad ju je smestila u krevet i pokrila. „Trebalo bi da legneš. Uskoro će se vratiti.“

„Može li da mi poželi laku noć kad se vrati?“, oglasila se nepodnošljivo slatka Emili.

„Pa, izlazimo – ali ako još budeš budna...“

„Biću.“ Rešenost njene kćerke – stisnute vilice, nepokolebljiva vera u sebe – govorila je da je očeva kći.

„U tom slučaju ću mu sigurno reći da se popne.“

Ovlaš ju je poljubila u čelo da bi predupredila raspravu. Namestila je jorgan oko ćerke. „Ne želim da ponovo ustaješ iz kreveta. Da li si me razumela? Kristina će vas čuvati kao i uvek. Poslaću oca kod tebe kad stigne.“

Osam i sedamnaest. Neće ga zvati da bi saznala gde je. Nikad nije bila od onih žena koje se ponašaju kao progonitelji, ali nešto u vezi sa ovom potpunom tišinom ispunjavalo ju je ledenom zebnjom. Obično je odlično komunicirao. Ovo nimalo nije ličilo na njega. Zamišljala ga je zaglavljelog u saobraćajnoj gužvi na M25, kako lista papire na zadnjem sedištu automobila. Pozvaće je, poslati tekstualnu poruku, imejl, neće je pustiti da čeka – kućna pomoćnica se muvala po kuhinji nestrpljiva da im vidi leđa kako bi mogla da se sklopča na kauču i zagospodari kućom, Sofino pažljivo doterano lice postalo je za nijansu manje savršeno, cveće kupljeno za Friskove venulo je u ambalaži na stolu u hodniku.

Osam i dvadeset. Pozvaće Friskove u pola devet. Ali i taj rok je prošao a da ih nije pozvala. Osam i trideset pet, trideset šest, trideset sedam. U devet i četrdeset je, iako je znala da je to prilično nepristojno, poslala Eli Frisk kratku, pokajničku tekstualnu poruku u kojoj je objasnila da je nešto iskrslu u glasačkoj bazi, i da neće moći da izađu u skladu s dogovorom, zbog čega im je izuzetno žao.

Tajms je objavio članak o Islamskoj Državi iz pera Vila Stanhoupa, ali su reči starog poznanika s koledža izmicale njenoj pažnji kao da je

u pitanju priča o dinosaurima astronautima koju je čitala Finu. U potpunosti se usredsredila samo na jedno.

Konačno. Njegov ključ u bravi. Škljocanje i škripanje kad su se teška hrastova vrata otvorila. Zvuk njegovih koraka, sporijih nego inače. To nije bio njegov uobičajeni hitri, samouvereni hod. Udarac njegove crvene torbe o pod, u trenu se ratosiljao tereta odgovornosti – divan zvuk u petak uveče, uporediv s klokotanjem suvog belog vina koje se toči iz boce. Zveckanje ključeva na stolu u hodniku. I ponovo – tišina.

„Džejmse?“ Ušla je u hodnik.

Njegovo divno lice bilo je sivo. Napeti osmeh mu se nije odražavao u očima. Učinilo joj se da su sitne bore oko njih dublje nego inače.

„Bolje bi bilo da otkažeš Friskovima.“

„Otkazala sam.“

Zbacio je kaput s ramena. Pažljivo ga je okačio, okrećući lice od nje.

Oklevajući, obrnila ga je oko struka – mišićavog struka, koji se sužavao i stvarao slovo V, podsećao je na mladicu koja je rasla pred kućom – ali on je pružio ruke pozadi i uklonio njene.

„Džejmse?“ Stomak joj se sledio.

„Da li je Kristina ovde?“

„Jeste.“

„Pa, pošalji je u njenu sobu, molim te. Moramo da porazgovaramo nasamo.“

„U redu.“ Srce joj je zatreperilo kad je čula vlastiti mukli glas.

Počastio ju je još jednim napetim osmehom. Obratio joj se s izvesnim nestrpljenjem, kao da je bezobrazno dete ili možda aljkavi javni službenik. „Možeš li da učiniš to odmah, Sofi?“

Posmatrala ga je, nesposobna da rastumači njegovo raspoloženje – toliko drugačije od očekivanog.

Masirao je čelo čvrstim, dugim prstima. Na trenutak je zatvorio zelene oči. Duge trepavice što obaraju s nogu ljubile su mu obraze. Otvorio je oči. Pogledao ju je kao Fin kad pokušava da predupredi grdnju i zamoli oprostaj. Isti izraz je imao pre nego što je, pre dvadeset tri godine, priznao da je u problemu koji može da ga upropasti, onom koji je izazvao njihov raskid, zbog kog je i dan-danas znala da zadržti. Plašila se da će se stari duhovi povampiriti.